

Секція «Економічні науки»

УДК 631.16:330.131.7

ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ФІНАНСОВОЇ БЕЗПЕКИ СУБ'ЄКТІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ АГРАРНОГО СЕКТОРУ ЕКОНОМІКИ

Захарова Н.Ю., к.е.н.

Таврійський державний агротехнологічний університет

Summary. The importance of ensuring financial security of economic entities of the agrarian sector of the economy as the basis for their further successful development is substantiated. The key factors influencing its level in modern economic conditions are outlined.

Key words: financial security, financial risks, threats, agriculture, financial stability, financial security management.

Постановка проблеми. Фінансове забезпечення підприємств аграрної сфери великою мірою зумовлено рівнем прибутковості кожного з них, можливістю залучення банківських кредитів, інвестиційних ресурсів, рівнем державної підтримки, а у сукупності ці фактори значною мірою впливають на фінансову безпеку суб'єкта господарювання. Остання є визначальною умовою розвитку сільського господарства як основи сталого рівня національної безпеки, стабільності діяльності окремих підприємств аграрного сектору економіки, забезпечення зростання темпів їх розвитку та підвищення ефективності господарювання.

Основні результати дослідження. Сільське господарство відіграє винятково важливу роль в економіці України та є основою її економічної безпеки. Його частка у створенні валового внутрішнього продукту України збільшилася у 2015 р. до 12,1%, що свідчить про важливу роль галузі у формуванні темпів економічного зростання країни. Крім того у 2015 році воно забезпечило 14 % валової доданої вартості, у галузі зайнято близько 3 млн. чол., використовується основних засобів вартістю понад 100 млрд. грн., функціонують майже 52 тис. господарюючих суб'єктів, що використовують близько 20 млн. га сільськогосподарських угідь. Аграрні виробники забезпечують продовольчу безпеку країни та здійснюють значний внесок до експортних товаропотоків України. Так, обсяги експорту сільськогосподарської та продовольчої продукції у 2015 році становили 14,5 млрд. дол. США, що складає 38,2% загального експорту країни.

Діяльність сільськогосподарських підприємств в системі економічних взаємовідносин відображає їх пріоритетні фінансові інтереси, успішна реалізація яких залежить від реагування на загрози та небезпеки, які виникають як із зовнішнього, так і з внутрішнього середовища їх функціонування. За підсумками Всесвітнього економічного форуму (ВЕФ) 2016 – 2017 років відповідно до Глобального індексу конкурентоспроможності, Україна посіла 85-те місце із 138 можливих. За результатами опитування, проведеного ВЕФ, серед топ-менеджерів компаній встановлено рейтинг факторів, що перешкоджають ве-

денню бізнесу в країні. Першу позицію займає корупція - 14%, яка завжди входила у лідируючу трійку факторів, але у 2016 році вона посіла перше місце і продовжує впевнено тримати позицію. Нестабільність державної політики є другим бар'єром для ведення бізнесу в Україні. На третьому місці в рейтингу найбільш проблемних факторів для ведення бізнесу розташувався лідер торішнього рейтингу - інфляція. Раніше найпроблемнішим фактором для ведення бізнесу всі вважали податкову політику і вона впевнено посідала першу позицію, але у 2016 році податкова політика уже не входила навіть у п'ятірку найвпливовіших факторів. До першої п'ятірки також традиційно увійшли неефективна бюрократія (11,4%) та доступ до фінансування (11,2%). Найсуттєвішою перешкодою для залучення нових кредитів залишаються занадто високі ставки за кредитами (68,3% респондентів). Далі серед проблемних факторів для ведення бізнесу зазначені неефективність роботи чиновників (8,2%) і податкові ставки (7,3%). Неефективність роботи чиновників більш ніж удвічі частіше називалася пріоритетною проблемою керівниками інвестиційного бізнесу, ніж енергетичних, видобувних і торгових компаній. Слід відзначити, що перша трійка найбільш проблемних факторів абсолютно ідентична для компаній будь-якого розміру - великого, середнього або ж малого бізнесу.

Важливо відмітити, що на сьогоднішній день ключовою проблемою на рівні окремого підприємства залишається фінансове забезпечення розширеного відтворення, яка полягає не у відсутності фінансових ресурсів взагалі, а в можливостях доступу до них та формах і методах їх розподілу між галузями економіки й господарюючими суб'єктами. У зв'язку з цим набуває актуальності питання щодо необхідності впровадження на підприємствах ефективної системи забезпечення їх фінансової безпеки, як гаранту стабільного розвитку в умовах сьогодення.

Висновки. За умов посилення глобалізації світової економіки основним пріоритетом агробізнесу доцільно вважати забезпечення стабільності функціонування. З боку підприємств в першу чергу необхідно сконцентрувати зусилля на формуванні дієвого механізму управління його фінансовою безпекою з метою протидії внутрішнім і зовнішнім загрозам. Серед іншого він повинен бути спрямований на підвищення прибутковості господарювання, ефективний пошук фінансових ресурсів в необхідних для нормального функціонування обсягах, оптимізацію структури активів, капіталу та грошових потоків, зменшення рівня фінансових ризиків тощо. З боку держави зниження ризиків втрати фінансової безпеки для сільськогосподарських підприємств можливо за умови формування ефективної бюджетної, податкової, інвестиційної та фінансово-кредитної політики, удосконалення нормативно-правової бази розвитку галузі; створення умов для рівноправного функціонування різних організаційно-правових форм господарювання; забезпечення стабільних економічних умов для здійснення відтворювальних процесів у сільськогосподарському виробництві й розвитку аграрного ринку; завершення земельної реформи тощо.